Autor: Slavomir Kalma, Zverejnené: 01.12.2021, Aktualizované: 28.11.2022

Pastiersky list Konferencie biskupov Slovenska
na Prvú adventnú nedeľu 2021

Drahí bratia a sestry.

Srdečne vás pozdravujeme a prihovárame sa vám na Prvú adventnú nedeľu, ktorou začíname nový liturgický rok. Advent je obdobím prípravy na slávenie Vianoc. Je to čas očakávania, že sa duchovne stretneme s Ježišom Kristom. Preto sa tešíme a náležite chystáme. Čím lepšia bude naša príprava, tým obohacujúcejšie bude naše stretnutie s ním.

Dnešné liturgické texty obracajú našu pozornosť na vzácny Kristov dar: na vykúpenie, ktoré priniesol celému svetu. Vykúpenie je oslobodením od zla. Je to čisté svedomie naplnené Božím pokojom. Je to nový život s Bohom. Nech by bola temnota zla okolo nás akákoľvek, *„zodvihnime hlavu, lebo sa blíži naše vykúpenie!“* (porovnaj Lukáš 21, 28).

Adventný čas zároveň predstavuje celý náš život, ktorý má byť prípravou na stretnutie s Bohom vo večnosti. Veď preto sme stvorení, aby sme sa raz stretli s Pánom *„z tváre do tváre“* (Prvý Korinťanom 13, 12). A tak, hoci je Advent aktuálnym liturgickým impulzom na stretnutie s Bohom, naša príprava má byť celoživotnou úlohou, ktorú treba plniť aj v ostatných častiach liturgického roka. Pritom nám veľmi pomáhajú bohoslužby, najmä liturgia svätej omše.

S tým súvisí aj zámer tohto pastierskeho listu – podať vám vysvetlenie ohľadom nového prekladu Rímskeho misála, ktorý začneme záväzne používať od 1. januára 2022. Ako viete, Rímsky misál je po knihe Svätého písma najdôležitejšou liturgickou knihou, lebo obsahuje texty svätej omše. A vo svätej omši, ktorá je sprítomnením Pánovej obety, vzniká Eucharistia – Najsvätejšia sviatosť. Preto si svätú omšu a jej liturgické texty ceníme zo všetkého najviac. V novom misáli sa stretnete s viacerými zmenami: najvýraznejšou z nich budú odlišné slová premenenia. Pozrime sa na dôvod.

V šesťdesiatych rokoch minulého storočia, keď sa začal latinský Rímsky misál vydávať v živých jazykoch, existovalo presvedčenie, že jeho texty sa majú prekladať nie doslova, ale interpretačne, teda s určitým výkladom. A tak vo formule premenenia nad kalichom bolo spojenie „pro multis", ktoré doslova znamená *„za mnohých“ preložené ako „za všetkých“*. *„Toto je moja krv, ktorá sa vylieva za vás i za všetkých na odpustenie hriechov*." Po novom bude *„Toto je moja krv, ktorá sa vylieva za vás i za mnohých na odpustenie hriechov*". Tento preklad je totiž bližší originálu. Vyslovením výrazu *„za mnohých*" pri Poslednej večeri Pán Ježiš pripomenul naplnenie proroctva o Božom služobníkovi z Knihy proroka Izaiáša (porovnaj Izaiáš 53,11). Izaiáš prorokoval, že Boží služobník *„ospravedlní mnohých*", a ponesie *„hriechy mnohých*". Na viacerých ďalších miestach Sväté písmo potom uisťuje, že svoju vykupiteľskú obetu Ježiš Kristus priniesol za celé ľudstvo.

Napríklad v Liste Rimanom čítame, že Boh svojho Syna *„vydal za nás všetkých“* (Rimanom 8, 32). Takisto v Druhom liste Korinťanom je napísané, že *„jeden zomrel za všetkých*" (Druhý Korinťanom 5, 14) a v Liste Timotejovi svätý Pavol dodáva, že Kristus *„vydal seba samého ako výkupné za všetkých*" (Timotejovi 2,6). Toto Cirkev vždy verila. A kvôli interpretačnému spôsobu prekladania, ktorý bol rozšírený v druhej polovici 20. storočia, sa v slovách premenenia vo viacerých jazykoch – aj v slovenčine – výraz *„za mnohých", nahradil výrazom „za všetkých*".

Na začiatku 21. storočia sa však v príprave textov upustilo od prekladania s výkladom. Cirkev si totiž uvedomila, že vernosť biblickému originálu je dôležitejšia. A teda aj samotný výraz *„za mnohých“*, ktorý Pán Ježiš použil pri Poslednej večeri a ktorý je aj v latinskom origináli misála, nás viac približuje k hlbokému tajomstvu Eucharistie než ako výraz doplnený výkladom, *„za všetkých*" (porovnaj inštrukciu Kongregácie pre Boží kult a disciplínu sviatostí z 28.3.2001).

Pápež Benedikt XVI. v roku 2012 napísal list, v ktorom apeloval, aby sa veriaci pripravili na opätovné zavedenie výrazu *„za mnohých“* v texte premenenia. Nejde tu o vieroučnú zmenu ani o posun v texte premenenia. Ide o návrat k biblickému textu a k pôvodnému liturgickému originálu. Naďalej, samozejme, veríme a vyznávame, že Pán Ježiš zomrel za celý svet.

Ak je táto skutočnosť taká jasná, prečo sa upravuje text premenenia? Preto, lebo Cirkev chce byť na základe aktuálneho poznania čoraz vernejšou Ježišovmu slovu. Doslovným prekladom slov Svätého písma, teda bez vkladania interpretácií, aj keď správnych, sa chce zdôrazniť vernosť
a úcta k originálu. Vysvetlenie, výklad textu, sa má robiť následne, v katechéze, nie priamo v preklade. Toto je najdôležitejší dôvod.

Možno k tomu dodať, že v našich konsekračných slovách pribudne aj slovo „lebo“, ktorým je – v duchu spomínanej vernosti – preložené latinské slovo *„enim“*. A pravdaže, nový preklad misála má aj ďalšie úpravy a slovné vylepšenia. S nimi sa treba oboznamovať postupne, na farskej úrovni. Preto Liturgická komisia Konferencie biskupov Slovenska dáva všetkým k dispozícii elektronickú verziu knihy katechéz o svätej omši, ktorú možno nájsť na jej internetovej stránke (liturgia.kbs.sk).

Drahí bratia a sestry, aj z týchto posledných úprav Rímskeho misála možno vnímať snahu o rast vernosti Cirkvi v dôležitých prekladoch textov; vidno z nich, že Kristova Cirkev je stále živá: je Cirkvou *„na ceste“* a úprimne sa usiluje čo najlepšie pripraviť na stretnutie so svojím Ženíchom – Kristom (porovnaj Zjavenie 21, 2).

Prosíme vás, zapojme sa aj my všetci do tohto procesu „budovania vernosti“ Ježišovi Kristovi. Máme na to dobré predpoklady. Pripomeňme si, že celý náš život je „prípravou“ na stretnutie s Bohom. Tak, ako sa na Pánovom oltári premieňa chlieb a víno na Božie telo a krv, tak nech sa premieňajú aj naše srdcia a mysle na krajšie a milšie pred Bohom i pred ľuďmi. Nech zmysluplne – v čoraz väčšej vernosti Bohu – prežijeme nielen tento Advent, ale aj celý náš život. Máme nádej, že aj my raz začujeme Pánove slová: *„Správne, dobrý a verný sluha; bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým: vojdi do radosti svojho pána“* (Matúš 25, 21).

Drahí veriaci, milovaní bratia a sestry. V tomto duchu vám vyprosujeme a želáme požehnané prežívanie Adventného obdobia; pokojné a milostiplné Vianoce i celoživotnú túžbu – dobre sa pripraviť na šťastné stretnutie s naším Pánom Ježišom Kristom, ktorý nám prináša vykúpenie.

Žehnajú vás vaši katolícki otcovia biskupi Slovenska.

Zdroj: TK KBS